

3. Yläkoulusta peruskoulun jälkeisiin opintoihin

Oppilaan siirtymistä peruskoulun jälkeisiin opintoihin tuetaan oppilaanohjaajien ja jatko-opintojen oppilaitosten ohjauksesta vastaavien opinto-ohjaajien sekä opettajien välisellä yhteistyöllä. Oppilaan siirtyessä jatko-opintoihin voidaan tieto oppimissuunnitelmasta/HOJKSista siirtää oppilaan ja huoltajan kirjallisella suostumuksella, joka jää koulun arkistoon. Huoltaja/oppilas luovuttaa halutessaan itse oppilasta koskevat lausunnot. Peruskoulun jälkeiseen koulutukseen siirtymistä on kuvattu taulukossa 6.

Taulukko 6. Peruskoulun jälkeisiin opintoihin siirtymisen vuosikello ja yhteistyön kuvaus

opo = opinto-ohjaaja, eo = erityisopettaja, lv = luokanvalvoja, ao = aineenopettaja

Aikataulu	Toiminta	Toimijat ja vastuuhenkilöt
Elokuu	Siirtymävaiheiden huomioiminen koulun lukuvuosisuunnittelussa Oppivelvollisuuden suorittamisen tarkistuspäivänä VALPAS-järjestelmästä tarkistus, onko opiskelija aloittanut toisen asteen opinnot -> ilman opiskelupaikkaa olevasta nuoresta ilmoitus oppivelvollisuuskoordinaattorille TEHO-ohjauksen tarpeessa olevien 8.–9.-luokkalaisten kartoitus alkaa Yksilölliset jatko-opintoihin liittyvät ohjauskeskustelut alkavat	opo, rehtori opo, oppilas, huoltaja, oppivelvollisuuskoordinaattori opo, oppilas, huoltaja, eo, lv, ao, oppilas, opo
Syyskuu	Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen siirtäminen uudelle oppilaitokselle	oppilas, huoltajat, eo, lv, opo, oppilashuollon henkilöstö
Lokakuu - Tammikuu	TET-jaksot 9.lk Tiedottaminen peruskoulun jälkeisistä vaihtoehdoista Tutustumiset ja vierailut toisen asteen oppilaitoksiin Koulutusmessut, avoimet ovet, muut infot Tarvittaessa ohjauskeskustelut oppilaan ja huoltajan kanssa Pienryhmäohjaus Jatko-opintoihin liittyvä suunnitelma, esim. siirtymäsuunnitelma Kouluta/Koski-järjestelmän tietojen tarkistaminen	oppilas, huoltajat, opo opo oppilas, opo oppilas, opo oppilas, huoltajat, opo oppilas, opo oppilas, opo vastuukäyttäjä, opo
Tammikuu - Maaliskuu	Kesätöiden hakeminen Yhteishaun harjoittelu, demohaku Yhteishaku Lukioiden ainevalintakortit, yhteishaun liitteet	oppilas, huoltajat, opo oppilas, huoltaja, opo oppilas, huoltaja, opo oppilas, huoltaja, opo
Maaliskuu	Muut hakuvaihtoehdot Erityisammattioppilaitoshaku ja TELMA Mahdolliset soveltuvuuskokeet, pääsy- ja kielikokeet Tiedonsiirtolupa toisen asteen koulutukseen	oppilas, huoltajat, opo oppilas, huoltajat, opo oppilas, huoltajat huoltajat, opo
Huhtikuu - Toukokuu	Valmistaviin koulutuksiin hakeutuminen, VALMA Opintosuoritusten seuraaminen, päättötodistuksen varmistaminen Kevättiedote peruskoulun päättävälle Mahdolliset soveltuvuuskokeet, pääsy- ja kielikokeet Toisen asteen tiedonsiirtolomakkeiden täyttäminen Ohjaavan arviointipalautteen antaminen (suorittumisen nykytila ja -taso, tavoitteet, arviointiperusteet ja päättöarvioinnin kriteerit)	ao, lv, eo, opo opo oppilas, huoltajat eo, opo, lv, ao lv, oppilas, huoltajat
Kesäkuu- Heinäkuu	Yhteishaun tulokset, jälkiohjaus ja tarvittaessa yhteys oppivelvollisuuskoordinaattoriin. Tiedonsiirto oppilas- ja opiskeluhuollon työntekijöiden kesken	oppilas, huoltaja, opo oppivelvollisuus-koordinaattori Oppilashuolto, oppilas, huoltaja

Siirtymävaiheiden prosessikuvaukset ovat taulukoissa 4, 5 ja 6. Koulu suunnittelee niiden pohjalta omat siirtymävaiheiden tukitoimet yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

7. OPPILAANOHJAUKSEN OHJAUSSUUNNITELMA

7.1 Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet

*Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, **tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus**, työn- ja vastuunjako, monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi sekä **jatko-ohjaus peruskoulun jälkeisiin opintoihin**. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.*

Vuosiluokilla 1-2

oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa.

Vuosiluokilla 3-6

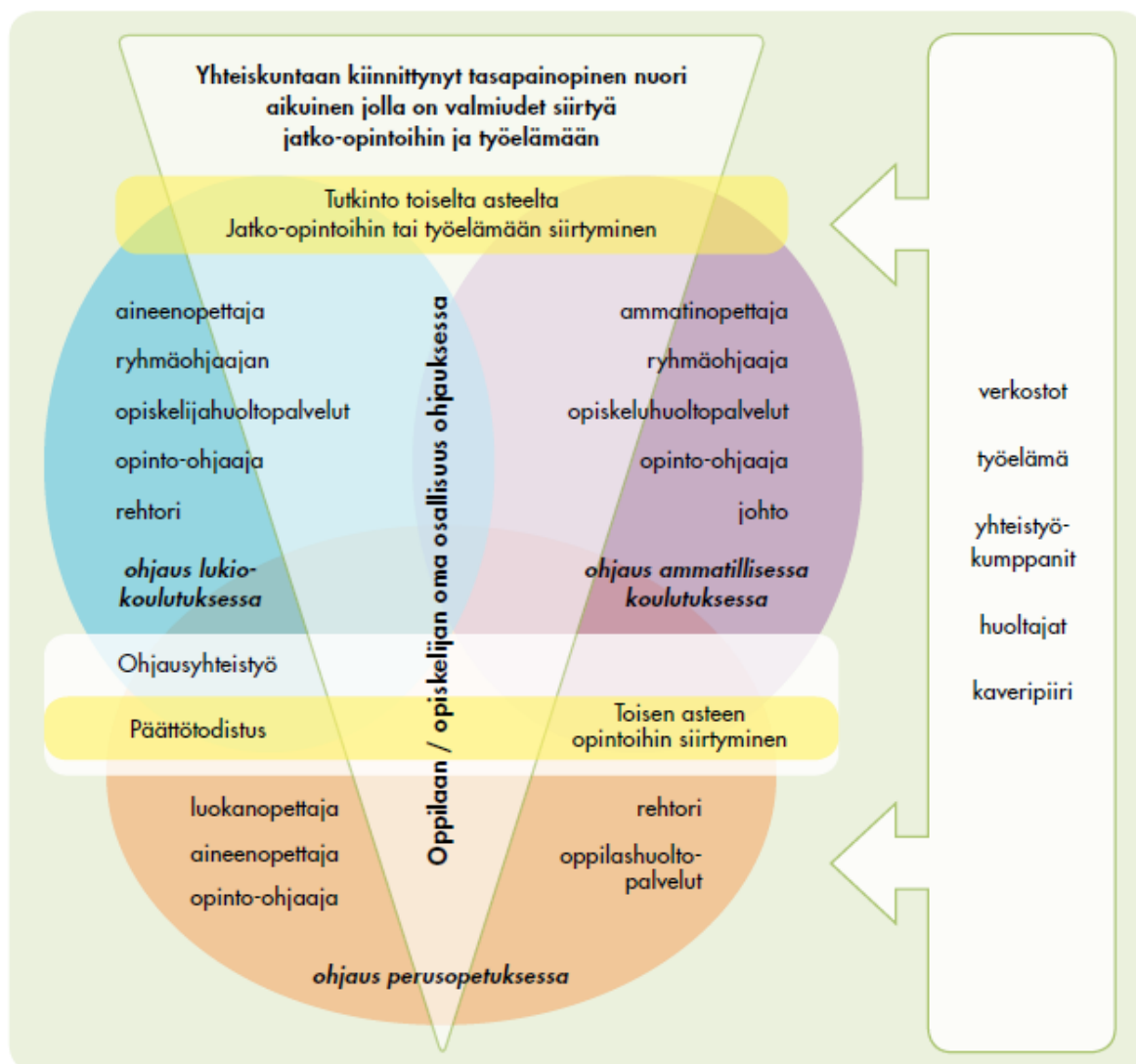
oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa.

Vuosiluokilla 7-9

~~*Mikäli Lapin yliopiston harjoittelukoulu muuttuu yhtenäiskouluksi hakemuksensa mukaisesti...*~~ **Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta vuosiluokilla 7-9 on oppilaanohjauksen lehtorilla, opinto-ohjaajalla.**

Oppilaan koulupolulla ohjausvastuuta kantavat, opinto-ohjaajan ja luokanopettajan kanssa yhteistyössä kaikki opettajat ja koulun muu henkilökunta. Oppilaanohjauksen lehtorilla on päävastuu oppilaanohjauksen järjestämisestä, suunnittelusta ja toteutuksesta sekä koulukohtaisen ohjaussuunnitelman laatimisesta ja sen arvioinnista. Suunnittelu tehdään yhdessä rehtorin ja muun kouluyhteisön jäsenten kanssa.

Ohjaustoiminta muodostaa oppilaan kasvua ja kehitystä tukevan koko perusopetuksen kestävä ja sen jälkeisten opintojen jatkumon. Jokaista oppilasta kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus laadukkaaseen ja omiin tarpeisiinsa nähden riittävään ohjaukseen. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivän aikana oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä ([PoL 30§](#)). Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta ja ohjausta kaikilla vuosiluokilla ja opintopolun siirtymävaiheissa. Ohjauksessa oppilas on aktiivinen ja osallistuva jäsen, joka arvioi omaa oppimistaan ja toimintaansa.

Kuvio 4. Hyvän ohjauksen kokonaisuus: http://www.oph.fi/download/158918_hyvan_ohjauksen_kriteerit.pdf

Ohjaus jakaantuu opiskelun ja oppimisen ohjaukseen, kokonaisvaltaisen kasvun ja kehityksen tukemiseen ja elämänsuunnittelun - ja uravalinnan ohjaukseen. Ohjaus on luonteeltaan ennaltaehkäisevää, kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä. Ohjauksen tavoitteena on edistää koulutyön sujumista, hyvinvointia ja tasa-arvoa koulussa sekä ehkäistä syrjäytymistä. Ohjauksella tuetaan oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, ehkäistään oppimisen vaikeuksia ja vahvistetaan opiskelutaitoja sekä itseohjautuvuutta. Lisäksi ohjauksen tuella kehitetään oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja perusopetuksen aikana ja sen jälkeen. Ohjauksen avulla edistetään oppilaan luottamusta omiin tasavertaisiin mahdollisuuksiin koulutuksessa ja työelämässä. Lisäksi ohjauksen avulla edistetään koulutuksellista, etnistä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa, koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Peruskouluun kuuluu merkittäviä siirtymävaiheita koulupolun varrella, siirtyminen esiopetuksesta peruskouluun, vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe, vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe ja siirtyminen peruskoulun jälkeisiin opintoihin. Perusopetuksessa ohjauksen merkitys korostuu uuden oppiaineen alkaessa, oppiaineiden nivelkohdissa, siirtymävaiheissa, opettajan tai/ja koulun vaihtuessa.

Lapin yliopiston harjoittelukoululla on tavoitteena laadukas oppilaanohjaus perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla. Opetussuunnitelman perusteet ja koulujen toimintakulttuuri tukevat laadukkaan ohjauksen järjestämistä (kuvio 4). Ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjakoa, työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

Koulun suhde yhteiskuntaan on tiivis, koska koulun yhtenä tehtävänä on valmistaa oppilaita tulevaisuuden työelämään ja aktiiviseen yhteiskunnassa toimimiseen niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Riittävällä, suunnitelmallisella ja oikeaan aikaan annettavalla ohjauksen avulla tuetaan oppilaan polkua kohti perusopetuksen jälkeisiä opintoja ja

elinikäistä oppimista. Ohjauksen suunnittelussa tulee ottaa huomioon lisäopetus, tuen eri vaiheet, kieli- ja kulttuuriryhmät, joustavan perusopetuksen ryhmät sekä erityisryhmät (kuvio 5). Koulun lukuvuosittaisen toimintasuunnitelman yhteydessä voidaan tarkentaa koulukohtaista oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelmaa. Tarkennuksissa käytetään pohjana Rovaniemen kaupungin oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelmaa. Tarkennuksia arvioidaan ja päivitetään vuosittain.

Kuvio 5. [Hyvän ohjauksen kriteerit \(Opetushallitus\)](#)

Oppilaan kanssa tehtävässä ohjaustyössä on ohjauksen peruseriaatteena ohjattavan kunnioittaminen, ohjattavan hyvinvoinnin ja tasa-arvon edistäminen. Opinto-ohjaajalla keskeinen työväline on hänen oma persoonansa ja ohjauksellinen asiantuntijuutensa.

[Opinto-ohjaajan työn eettiset periaatteet](#) ovat seuraavat:

Itsemääräämisoikeus

Opinto-ohjaaja kunnioittaa ohjattavan itsemääräämisoikeutta. Opinto-ohjaaja tuo vaihtoehtoja esille monipuolisesti ja kunnioittaa ohjattavan omia valintoja.

Totuudellisuus

Opinto-ohjaaja toimii rehellisesti ja hienotunteisesti. Opinto-ohjauksessa annettavan tiedon on oltava ajankohtaista, monipuolista ja tiedon kriittiseen arviointiin ohjaavaa. Ohjausmateriaalin tekijä on tuotava esiin.

Luottamuksellisuus

Opinto-ohjaus on luottamuksellista. Luottamuksellisuus on säilytettävä myös muuttuvissa ohjausympäristöissä. Tietoja voidaan luovuttaa, mikäli se on ohjattavan edun kannalta välttämätöntä. Tällöin pyritään ensin keskustelemaan ohjattavan kanssa. Tietojen luovutuksessa noudatetaan voimassa olevia lakeja.

Riippumattomuus

Opinto-ohjaajan on tiedostettava omat arvonsa sekä yhteiskunnan ja muista kulttuureista tulevien arvoja, jotta hän voi antaa eettisesti kestävä ohjausta. Opinto-ohjaaja tiedostaa omien, työyhteisönsä ja muun yhteiskunnan odotusten vaikutukset työhönsä.

Ammattitaidon kehittäminen

Opinto-ohjaaja arvioi ja kehittää omaa työtään. Hän huolehtii ammattitaitonsa päivittämisestä osallistumalla täydennyskoulutukseen ja hankkimalla ajantasaista tietoa.

Yhteistyö

Opinto-ohjaajan työ edellyttää yhteistyötä koulun sisällä ja ulkopuolella eri toimijoiden kanssa. Opinto-ohjaaja kykenee moniammatilliseen yhteistyöhön ja arvostaa muiden ammattitaitoa ja osaamista.

Oma hyvinvointi Opinto-ohjaaja huolehtii omasta hyvinvoinnistaan ja jaksamisestaan. Opinto-ohjaaja tunnistaa oman rajallisuutensa ja on valmis hakemaan apua, kun sitä tarvitsee.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin liittyvien ja yhteiskunnassa yleisesti hyväksyttyjen sekä omien arvojen tiedostaminen ja niiden mukaan toimiminen on ohjaustyön perusta kaikilla koulussa ohjaustyötä tekeillä.

Opinto-ohjaajan työn eettisiä arvoja tulee soveltaa kaikkien koulussa ohjaustyötä tekevien henkilöiden. Kaikkien koulussa ohjaustyötä tekevien henkilöiden tulee soveltaa opinto-ohjaajan työn eettisiä arvoja.

7.2 Oppilaanohjauksen järjestämisen toimintatavat

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten.

Lapin yliopiston harjoittelukoulun tuntijaossa vuosiluokilla 1-6 oppilaanohjausta annetaan muiden oppituntien ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Vuosiluokilla 7-9 tuntijaossa oppilaanohjauksen luokkatunnit on jaettu seuraavasti: 7. vuosiluokalla on 0,5 vuosiviikkotuntia, 8. vuosiluokalla 0,5 vuosiviikkotuntia ja 9. vuosiluokalla 1,0 vuosiviikkotuntia. Vuosiluokilla 7-9 kaikilla oppilailla on oikeus oppilaanohjauksen lehtorin antamaan ohjaukseen. Oppilaanohjauksen toimintatapoina ja työmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus, ryhmäkohtainen ohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Vuosiluokilla 7 - 9 oppilaanohjauksen työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, urasuunnitteluunsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Pienryhmätyöskentelyssä oppilas harjaantuu kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Tarvittaessa ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, vahvuudet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät.

Ohjaus tuen aikana

Vuosiluokilla 1-6 luokanopettaja, aineenopettaja ja erityisopettaja tekevät yhteistyössä pedagogisen arvion tai selvityksen sekä oppimissuunnitelman tai HOJKS:n, joka sisältää myös oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet. Nämä tehdään yhteistyössä oppilaan, huoltajien, oppilasta opettavien opettajien ja tarvittaessa oppilashuollon henkilöstön sekä muun verkoston kanssa. Vastaavasti vuosiluokilla 7-9 asiasta huolehtivat luokanvalvoja/aineenopettaja ja erityisopettaja. Opinto-ohjaajan tuoma ohjauksen asiantuntijuus huomioidaan etenkin peruskoulun päättövaiheessa jo vuosiluokalta kahdeksan ja opinto-ohjaaja kutsutaan mukaan tarvittaviin oppilashuoltopalavereihin. Näin varmistetaan oppilaan saama ohjaus hänen siirtyessä peruskoulun jälkeisiin opintoihin. Joustavan perusopetuksen oppilaiden oppimissuunnitelman laatimisesta huolehtivat yhteistyössä JOPE-opettaja, aineenopettaja ja erityisopettaja. Opinto-ohjaajan konsultaatiota on mahdollisuus käyttää alaluokkien siirtymävaiheessa olevien oppilaiden kohdalla.

Tuen eri vaiheissa oppilaita koskevat samat oppilaanohjauksen ja ohjauksen järjestämisen periaatteet kuin muussakin perusopetuksessa. Tukea tarvitsevan oppilaanohjauksessa korostuu oppilaan itseluottamuksen, itsearviointitaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen vahvistaminen kaikessa koulutyössä. Oppilaanohjaus niveltyy kaikkiin opetustilanteisiin, oppiaineisiin, monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamiseen ja oppilaalle annettavaan arviointipalautteeseen. Monipuolista palautetta käytetään suunnitelmallisesti oppilaiden kannustamiseen ja ohjaamiseen.

Tukea tarvitsevilla on oikeus vuosiluokilla 7-9 opinto-ohjaajan antamaan kohdennettuun ohjaukseen ja ohjauksen merkitys lisääntyy perusopetuksen jälkeisten opintojen suunnittelussa. Ohjauksen näkökulma otetaan huomioon arvioitaessa oppilaan tarvetta tehostettuun tukeen. Ennen tehostetun tuen aloittamista, osana pedagogista arviota, arvioidaan oppilaan yleisen tuen aikana saaman ohjauksen riittävyys ja sen kohdentuminen ohjaustarpeita vastaavasti. Oppimissuunnitelmaa laadittaessa huomiota kiinnitetään oppilaan opiskelutapoihin ja -taitoihin tai

yhteistyötilanteissa mahdollisesti ilmeneviin tuen tarpeisiin sekä taitoja vahvistaviin, vahvuuksia löytäviin ja opiskelumotivaatiota lisääviin toimintatapoihin ja opiskelun sisältöihin. Ohjauksella vahvistetaan tukea tarvitsevan oppilaan itseluottamusta ja ymmärrystä opiskelun merkityksestä omalle tulevaisuudelle.

Ennen erityisen tuen päätöstä, osana pedagogista selvitystä, arvioidaan tehostetun tuen aikana annetun ohjauksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet yksilöllisen ja ryhmässä tapahtuvaan ohjaukseen jatkossa. Ohjauksen avulla jatketaan oppilaan opiskelu- ja yhteistyötaitojen sekä itseluottamuksen, omien vahvuuksien, opiskelumotivaation ja työelämän tuntemuksen vahvistamista. Päättövaiheessa ohjauksessa on tärkeä yhdessä oppilaan kanssa selvittää oppilaalle soveltuvia jatko-opintomahdollisuuksia, perusopetuksen jälkeisiä vaihtoehtoja ja selvittää oppilaan tarvitseman tuen jatkuminen. Ohjauksellista tukea suunniteltaessa tehdään tiivistä yhteistyötä huoltajien kanssa ja hyödynnetään myös oppilashuollon palveluista vastaavan henkilöstön ja oppilasta avustavan muun henkilöstön mahdollisuuksia yksilölliseen ohjaukseen.

Monikulttuurinen ohjaus

Monikulttuurisella ohjauksella tarkoitetaan psykososiaalista ja muuta tukea, jolla autetaan oppilasta sopeutumaan uuteen ympäristöön. Peruskoulussa se tarkoittaa toimia, joilla tuetaan eri kieli- ja kulttuuritaustaisten oppilaiden sopeutumista kouluyhteisön jäseneksi sekä opiskelussa tarvittavien valmiuksien kehittymistä. Ohjauksen avulla voidaan tietoisesti lisätä monikulttuurista ajattelua ja oppilaan huomioimista koulun käytännöissä. Ohjauksen järjestäminen koskee koulun sisäisiä ja ulkopuolisia toimijoita. Yhteistyötä tehdään kaupungin muiden oppilaitosten ja monikulttuuristen toimijoiden kesken. Oppilaan henkilökohtaiseen ohjaukseen tulee varata riittävästi aikaa ja ohjaus aloitetaan riittävän varhaisessa vaiheessa. Suositeltavaa on, että vieraskielisen ja monikulttuurisen oppilaanohjaukseen varataan aikaa kaksinkertainen tuntimäärä. Ohjaustyössä korostuu yhteistyö oppilaan huoltajien kanssa ja ohjauksen laadukkaassa toteuttamisessa on mahdollisuus tulkkipalvelujen käyttöön. Jokaisen opettajan tehtävänä on tarjota tukea oppilaan päivittäiseen koulunkäyntiin ja opiskeluun liittyvissä kysymyksissä yhteistyössä valmistavan opetuksen luokanvalvojan kanssa. Jatko-opiskelupaikan ja urasuunnittelun ohjaamiseen liittyvissä asioissa oppilaalla on oikeus opinto-ohjaajan antamaan ohjaukseen. Toimiva monialainen ohjaustyö ja verkostojen hyödyntäminen monikulttuurisessa ohjauksessa on tärkeää erityisesti oppilaan siirtymä- ja nivelvaiheissa. Ohjauksen merkitys ja realistisen kuvan antaminen opiskelumahdollisuuksista on erityisen tärkeää perusopetuksen valmistavan opetuksen aikana.

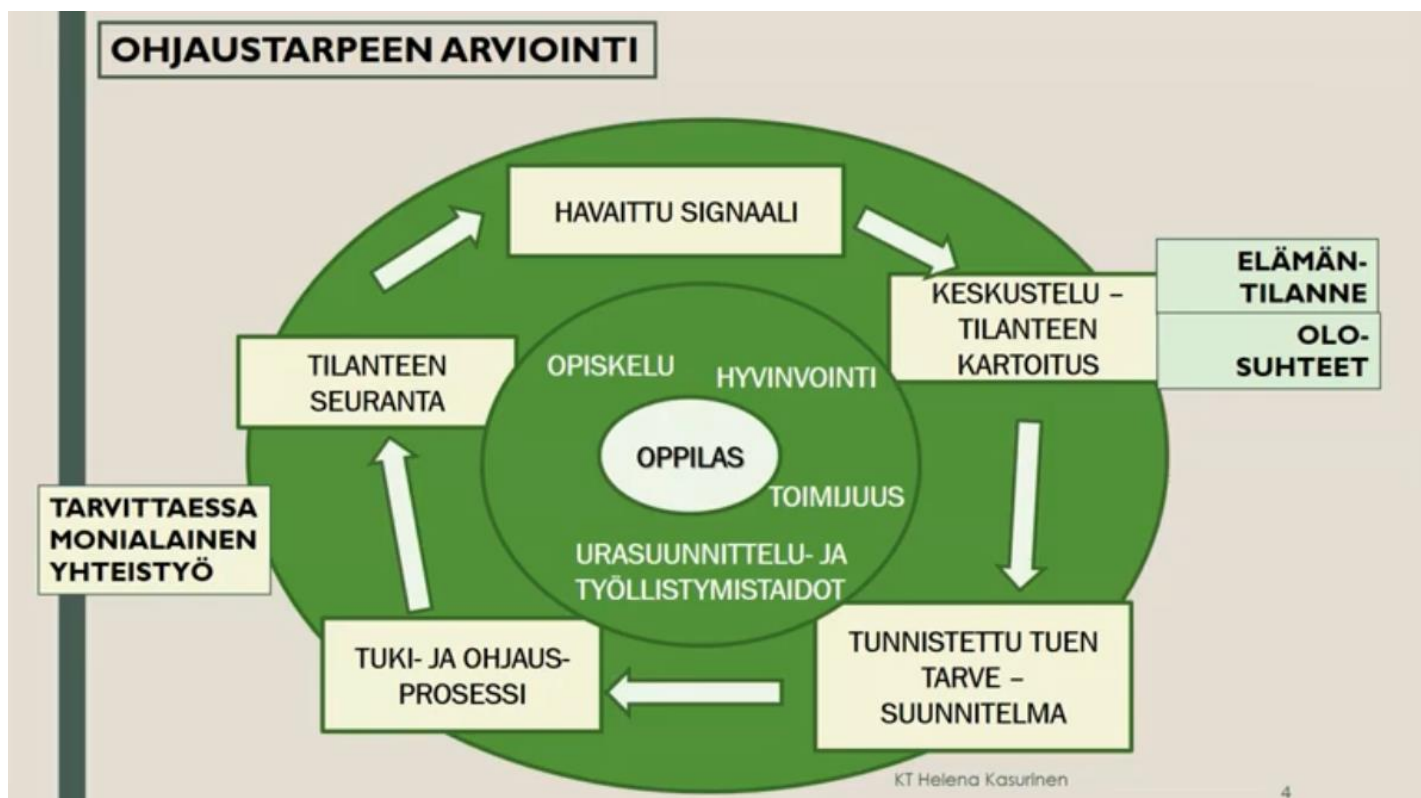
Tehostettu henkilökohtainen ohjaus

Oppilaanohjauksen lisäksi oppilaalla on oikeus saada tehostettua henkilökohtaista ohjausta, mikäli hän tarvitsee jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea. Tehostettua ohjausta annetaan vuosiluokilla 8 ja/tai 9. Painopisteenä on jatko-opintovalmiuksien kehittäminen ja ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tavoitteena on, että jokainen oppilas löytää jatko-opiskelupaikan. Oikeus tehostettuun ohjaukseen ei ole sidoksissa oppilaan muihin tukimuotoihin tai -toimiin.

Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti opinto-ohjaaja. Arvion keskiössä on oppilaan opiskeluun, hyvinvointiin ja voimavaroihin, toimijuuteen ja urasuunnittelutaitoihin liittyvät tekijät. Tehostetun ohjauksen tarpeesta voi kertoa esim. puutteelliset opiskeluvälineet, haasteet kognitiivisessa toimintakyvyssä, opintomenestys ja sen muutokset, kiinnostuksen kohteiden puute tai runsaus, päätöksentekotaidot, ajanhallinta, selkiytymätön jatko-opintosuunnitelma, tulevaisuuden näköalattomuus, vääristyneet tai toimintaa rajoittavat uskomukset omista kyvyistä, kouluikäymättömyys sekä heikko kielitaito ja kulttuurin tuntemus. Signaaleja tuen ja ohjauksen tarpeesta voi huomata kuka tahansa oppilaan kanssa työskentelevä henkilö, mikä korostaa monialaisen yhteistyön merkitystä.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta ohjausta. Opinto-ohjaaja suunnittelee ja toteuttaa tehostettua ohjausta yhdessä koulun muun henkilökunnan, kodin ja sidosryhmien kanssa kunkin oppilaan tarpeen mukaan. Tehostetun ohjauksen seurannasta ja kirjaamisesta vastaa opinto-ohjaaja. Tehostettu ohjaus voi olla esim. henkilökohtaisia ohjauskeskusteluja, pienryhmäohjausta, tiiviimpää yhteistyötä huoltajien kanssa, tutustumisia ja koulutuskokeiluja toiselle asteelle ja/tai valmentavaan koulutukseen, konsultatiivista keskustelua toisen asteen oppilaitosten edustajien (esim. opinto-ohjaaja/erityisopettaja/opettaja) kanssa nuoren tilanteesta ja rätätöityä TET-jaksoja.

Osana tehostettua henkilökohtaista ohjausta opinto-ohjaaja laatii yhdessä oppilaan kanssa jatko-opintosuunnitelman. Suunnitelmaan kirjataan oppilaan ajatuksia jatko-opinnoista ja tavoitteet siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Jatko-opintosuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan opinto-ohjaajan ja oppilaan ohjaustapaamisissa.

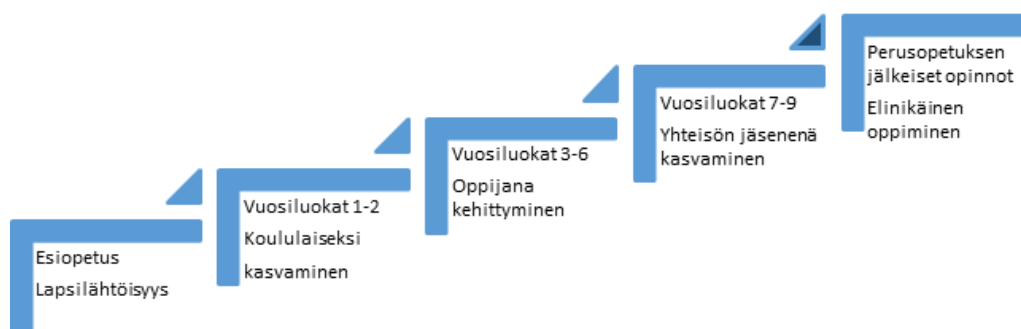

Kuvio 6. Ohjaustarpeen arviointi, Helena Kasurinen

7.3 Oppilaanohjaus ja työskentely monialaisissa verkostoissa

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjauksen jatkumon toteuttaminen taataan ohjaustyöhön osallistuvien yhteistyöllä oppilaan opintopolun aikana ja erityisesti siirtymä- sekä nivelvaiheissa. Siirtymien hoitaminen edellyttää oppilaan ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioimista. Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään perusopetuksen päättövaiheessa olevien oppilaiden osalta.

Kuvio 7. Oppilaan koulupolku - ohjaustoiminnan jatkumo perusopetuksessa

Oppilaan turvallista siirtymistä opintopolun siirtymävaiheissa tuetaan perusopetuksen opettajien, opinto-ohjaajien ja perusopetuksen jälkeisten opintojen ohjauksesta vastaavien opinto-ohjaajien, opettajien sekä muun moniammatillisen oppilashuollon toimijoiden yhteistyöllä, joka ylittää oppilaitosten ja kouluasteiden väliset rajat. Oppilashuollon monialaisen yhteistyön tavoitteena on oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen ja niiden edellytysten lisääminen kouluyhteisössä. Ohjausta tehostetaan erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden, joustavan perusopetuksen, valmistavalta luokalta siirtyvien ja koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien oppilaiden opintojen jatkumisen turvaamiseksi.

Oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat on kuvattuna kappaleessa 22.

Kuvio 8. Oppilaanohjaus monialaisissa verkostoissa

Oppilaan ohjaukseen liittyvää monialaista yhteistyötä käsitellään myös luvussa 16.3 Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa ja siirtymävaiheet luvussa 6. Perusopetuksen yhtenäisyys, siirtymävaiheet ja niihin liittyvä yhteistyö.

7.3.1 Ohjaus esiopetuksesta alkuopetukseen - Lapsilähtöisyys

Paikallisessa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmassa on yhtenäinen linja siirtymävaiheisiin liittyvistä käytännöistä. Siirtymät kuvataan tarkemmin luvussa 6. Perusopetuksen yhtenäisyys, siirtymävaiheet ja niihin liittyvä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.

Tehostetun ja erityisen tuen siirtopalaverit pidetään hyvissä ajoin keväällä. Päiväkodit voivat tarvittaessa kutsua luokanopettajan palaveriin, jossa siirretään opetuksen kannalta oleellinen tieto. Lisäksi käytössä ovat tiedonsiirtolomakkeet esiopetuksesta alkuopetukseen, jotka on täytetty yhteistyössä vanhempien ja päiväkodin kanssa. Koulukohtaisissa ohjaussuunnitelmissa kuvataan koulukohtaiset toimintatavat.

7.3.2 Ohjaus vuosiluokilla 1-2 - Koululaiseksi kasvaminen

Vuosiluokilla 1-2 ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

Siirtymävaiheessa kevätlukukauden aikana on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja vahvistaa oppilaan itseluottamusta koululaiseksi kasvamisessa. Koulutyön onnistumista tuetaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Oppilasta tuetaan lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Koululaiseksi kasvamisessa korostuvat itsenäinen ja ryhmässä työskentelyn taitojen kehittämisen ja vastuullisen oppimisen ohjaaminen. Koulu tiedottaa oppilaita ja huoltajia kieliohjelmasta ja opintojen järjestämisestä, alkavista uusista oppiaineista, mahdollisista valinnaisista ja vapaaehtoisista opinnoista. Siirtymävaiheessa tarkistetaan oppilaan tuen tarve ja mahdolliset oppimissuunnitelmat.

7.3.3 Ohjaus vuosiluokilla 3-6 - Oppijana kehittyminen

Vuosiluokilla 3-6 oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Siirryttäessä kuudennelta seitsemännelle luokalle Rovaniemen kaupungin yhtenäisissä peruskouluissa ja Lapin yliopiston harjoittelukoulussa oppilas jatkaa opiskelua lähikouluperiaatteella. Siirtymävaiheessa oppilaat aloittavat uudessa luokkayhteisössä. Oppilaan koulupäivän pituus kasvaa, koska perusopetuksen tuntijaon mukaan oppilaan vuosiviikkotuntimäärä on 30. Oppilaan oppiaineiden määrä lisääntyy ja oppilasta opettavien aineenopettajien määrä lisääntyy. Oppilaanohjaus toteutetaan oppilaan 6. ja 7. luokkien opettajien ja koulun muun henkilöstön yhteistyönä koulukohtaisen ohjaussuunnitelman mukaisesti.

Koulukohtaisen oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelmaan sisältyvät seuraavat toimenpiteet lukuvuoden aikana:

6. luokan syyslukukausi

- Siirtymävaiheen aikataulusta sopiminen yhteistyössä koulun alueen koulujen kanssa.
- Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelman esittely koulun henkilöstölle ja siitä tiedottaminen oppilaille ja huoltajille eri aikataulujen pohjalta lukuvuoden kuluessa.

6. luokan kevätlukukausi

- Huolehditaan oppilastietolomakkeen ja tukeen liittyvien tiedonsiirtolomakkeiden täyttämisen ja toimittamisen luokanvalvojalle ja tulevan koulun rehtorille sekä tarvittavalle oppilashuoltohenkilöstölle.
- Tervetuloa yläkouluun -esitteestä tiedottaminen oppilaille ja huoltajille.

- 6. luokkalaisten tarvittavat tapaamiset oppilaiden ja huoltajien kanssa aloitetaan riittävän varhaisessa vaiheessa. Oppilaan henkilökohtainen ohjaus ja tuki siirtymävaiheessa vanhempainvartit ja arviointikeskustelut.
- 6. luokalla uuteen kouluympäristöön perehdyttäminen opinto-ohjaajien ja tukioppilaiden vierailuilla. Opetuksen kannalta välttämättömien tietojen siirto luokkasuunnittelun varmistamiseksi. Tulevassa koulussa opinto-ohjaaja valmistelee tulevien 7. luokkien luokkajaot yhteistyössä rehtorin ja tarvittavan muun koulun henkilöstön kanssa.
- 6. luokkalaisten tutustumiskäynnit tulevaan kouluun.
- Oppilaskohtaiset huoltajapalaverit ja tukitoimien suunnittelu oppilaan, huoltajan, tulevan koulun mahdollisen luokanvalvojan ja oppilashuollon henkilöstön kanssa.
- Järjestetään vanhempainilta ja tiedotetaan koteihin käytännöt 7. luokalle siirtymisestä, ainevalinnoista, erikoisluokille hakeutumisesta ja 7. luokan lukuvuoden aloituksesta.

7. luokan syyslukukausi

- Uuteen luokkaan ja kouluun tutustumisen sekä ryhmäytymisen ja oppilaita osallistavan toiminnan toimintatavat. Sujuvasti seiskalle -toimintapäivien, oppilaskunnan ja tukioppilaiden toiminnan yhteistyön järjestelyt monialaisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Uudet luokanvalvojat perehtyvät oppilaitensa oppilastietolomakkeisiin ja mahdollisiin oppimissuunnitelmiin 7. luokan syksyllä. Tiedonsiirtopalaverit, vanhempainvartit ja arviointikeskustelut oppilaiden, huoltajien ja luokanvalvojan kanssa.
- Tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden oppimissuunnitelmien päivittäminen (erityisopettaja, luokanvalvoja, luokanopettaja, oppimisen tuen konsultti)

7.3.4 Ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin - Elinikäinen oppija

Vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7-9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7-9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa.

Perusopetuksen päättövaiheessa vuosiluokilla kahdeksan ja yhdeksän ohjauksessa korostuu koulutus- ja uravalinnan suunnittelun tukeminen. **Opinto-ohjaaja antaa henkilökohtaista ohjausta jokaiselle 9.-luokkalaiselle. Ohjausprosessissa kehitetään oppilaan valmiuksia hakeutua perusopetuksen jälkeisiin koulutuksiin. Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta annetaan tarpeen mukaan 8. ja/tai 9. vuosiluokalla sitä tarvitseville oppilaille.**

Opinto-ohjaaja antaa tietoa ja ohjausta toisen asteen koulutusvaihtoehtoista, järjestää tutustumisia/koulutuskokeiluja sekä tiedottaa oppilaita ja huoltajia yhteishausta ja muista päättöluokkalaisille suunnatuista tapahtumista. Opinto-ohjaaja organisoii 9.-luokkalaisille ja heidän huoltajilleen tarkoitetun jatko-opintoillan. Opinto-ohjaaja myös koordinoi haut jatko-opintoihin ja vastaa huoltajien kuulemisesta lain edellyttämällä tavalla.

Yhteishaun tulosten tultua kesäkuussa opinto-ohjaaja tarkistaa tulokset kaikkien ohjaamiensa oppilaiden osalta. Opinto-ohjaaja on etukäteen ilmoitetun aikataulun mukaan tavoitettavissa. Opinto-ohjaaja on yhteydessä opiskelupaikatta jääneisiin oppilaisiin ja heidän huoltajiinsa. Opinto-ohjaaja laatii oppilaan ja huoltajien kanssa yhdessä suunnitelman oppilaan jatkoa varten.

Perusasteen opinto-ohjaaja vastaa oppilaista peruskoulun päättymisen jälkeen siihen saakka, kunnes opinnot alkavat seuraavassa opiskelupaikassa. Opinto-ohjaaja tarkistaa oppivelvollisten tilanteen VALPAS-järjestelmästä Opetus- ja kulttuuriministeriön päättämänä ajankohtana. Jos oppilas on ottanut opiskelupaikan vastaan ja aloittanut opinnot, valvontavastuu siirtyy ko. opetuksen järjestäjälle. Mikäli oppilas ei ole vastaanottanut saamaansa opiskelupaikkaa tai konkreettisesti aloittanut opintoja niiden alkaessa (saapunut paikalle oppilaitokseen), opinto-ohjaaja ilmoittaa asiasta

asuinkunnalle. Valvontavastuu siirtyy tällöin ko. kunnalle. Opinto-ohjaaja huolehtii syksyllä yhdessä erityisopettajan kanssa opetuksen kannalta välttämättömien tietojen siirtämisestä vastaanottavaan oppilaitokseen.

Opinto-ohjaaja ohjaa kalenterivuoden aikana 17 täyttävät oppilaat, jotka eivät saa kevätlukukauden päätteeksi perusopetuksen päättötodistusta aikuisten perusopetukseen tai muuhun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvaan koulutukseen.

Koulukohtaisen oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelmaan sisältyvät seuraavat toimenpiteet yhdeksännen luokan ja peruskoulunsa päättäneiden nuortenosalta lukuvuoden aikana:

8. luokka

- Tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla jatko-opintoihin liittyvän ohjauksen aloittaminen.
- **Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus sitä tarvitseville oppilaille.**
- Työelämään tutustuminen; 8. luokkien TET-järjestelyt, **mahdolliset** opintokäynnit työpaikoilla ja eri ammattialojen edustajien vierailut koulussa

9. luokan syyslukukausi

- Siirtymävaiheen aikataulusta sopiminen yhteistyössä oman koulun ja kaupungin eri koulujen ja oppilaitosten opinto-ohjaajien kanssa.
- Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelman esittely koulun henkilöstölle ja siitä tiedottaminen oppilaille ja huoltajille eri aikataulujen pohjalta lukuvuoden kuluessa.
- Työelämään tutustuminen; 9. luokkien TET- jaksojen järjestelyt, **mahdolliset** opintokäynnit työpaikoilla ja eri ammattialojen edustajien vierailut koulussa
- Opinto- ohjaajan henkilökohtainen ohjaus kaikkien päättöluokan oppilaiden kanssa.
- **Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus sitä tarvitseville oppilaille.**
- Mahdollinen siirtymäsuunnitelma on oppilaan, huoltajan ja opinto-ohjaajan välisen keskustelun avaus oppilaan jatko-opintojen ja koulunkäynnin tarkasteluun. Suunnitelma on apuna päättöluokkalaisten ja opinto-ohjaajan käymissä ohjauskeskusteluissa 9. luokan aikana ennen yhteishakua.
- Ammatinvalinnassa huomioitavien erityistarpeiden ja/tai terveysrajoitusten kartoitus ja koulutuskokeilut.
 - Peruskoulun jälkeisiin vaihtoehtoihin tutustuminen tasapuolisesti. Tutustumiset toisen asteen oppilaitoksiin ja heidän edustajien vierailut oppitunneilla ja koulussa. Rovaniemen alueella järjestettäviin tilaisuuksiin osallistuminen mm. koulutusmessut, avoimet ovet, yksilölliset tutustumiset.
 - Yksilöllisten tutustumisjaksojen järjestäminen, jotta oppilas saa riittävästi tietoa ja omakohtaista kokemusta valintapäätöksensä tueksi.
 - Yhteishakujärjestelmään tutustuminen (lähialueen koulutustarjonta, hakumenettely, aikataulut, valintaperusteet, demohakuun tutustuminen) ja tietoa muista peruskoulun jälkeisistä vaihtoehtoista. Huoltajien tiedottaminen yhteishakuun liittyvissä asioissa (**yhteishakuilta**)

9. lk kevätlukukausi

- Oppilaan urasuunnitelman tekeminen ja mahdollinen varasuunnitelma. Ohjauskeskustelut tarvittaessa oppilaiden ja huoltajien kanssa yhdessä.
- **Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus sitä tarvitseville oppilaille.**
- ~~Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen~~ Yhteishaun harjoittelu ja **demohaku.**
- Oppilastietojen siirtäminen hakujärjestelmiin ja tietojen tarkistaminen.
- ~~Haku erityisopetuksena järjestettävään ammatilliseen koulutukseen.~~
- ~~Haku perusopetuksen jälkeisiin koulutusvaihtoehtoihin.~~
- ~~Arvioinnin aikataulut: väliarviointi ja päättöarviointi~~
- **Yhteishaun koordinointi ja toteuttaminen.**
- Jatko-opiskeluun valmistautuminen ja mahdolliset soveltuvuus-, pääsy ja kielikokeet sekä lukion ainevalinnat
- Tiedotus ja toimintaohjeet kevään ja kesäajan aikatauluista peruskoulunsa päättävälle
- **Yhteishaun tulosten tultua kesäkuussa opinto-ohjaajan yhteydenotto ilman opiskelupaikkaa jääneisiin oppilaisiin tai heidän huoltajiinsa. Jälkiohjaus ilman opiskelupaikkaa jääneille oppilaille; jatkuvan haun paikat, TUV-koulutus, kansanopistojen oppivelvollisille suunnatut koulutukset ja TELMA.**

- Opinto-ohjaajan tarkistus oppivelvollisten tilanteesta VALPAS-järjestelmästä Opetus- ja kulttuuriministeriön ilmoittamana ajankohtana. Ilmoitus asuinkunnalle, mikäli oppilas ei ole vastaanottanut saamaansa opiskelupaikkaa ja/tai aloittanut opintoja seuraavassa oppilaitoksessa.
- Tiedonsiirto yhdessä erityisopettajan kanssa opetuksen kannalta välttämättömien tietojen osalta niihin oppilaitoksiin, joihin oppilaat ovat siirtyneet.

7.4 Oppilaanohjauksen työn - ja vastuunjako

Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko- opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi.

Päävastuu oppilaanohjauksesta on 1-6 – vuosiluokilla luokanopettajalla ja yläkoulussa opinto-ohjaajalla, mutta ohjaus on kaikkien koulussa toimivien tehtävä. Ohjaustyöhön osallistuvat toimivat yhteistyössä ja verkostoja hyödyntäen oppilaan opintopolun aikana siirtymävaiheissa sekä nivelkohdissa. Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta eri oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Jokaisen opettajan tehtävänä on ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Oppilasta aiemmin opettanut opettaja huolehtii koulunkäynnin ja opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon siirtämisestä oppilaan uudelle opettajalle. Oppilaanohjauksen lehtori ja erityisopettaja huolehtivat yhdessä niveltiedon välittämisestä siirryttäessä toiselle asteelle ja muihin perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Seuraavana kuvataan koulun ohjauksen työnjakoa ja vastuualueita. Jokainen koulu kuvaa oman koulun ohjauksen ja työnjaon koulukohtaisessa ohjaussuunnitelmassa. Täten kuvaukset ovat tietoina oppilaille sekä huoltajille ja henkilöstö hahmottaa ohjauksellisen tehtävänsä.

Oppilas

on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva jäsen, joka arvioi omaa oppimistaan ja toimintaansa. Hän kantaa oman vastuunsa kouluyhteisön jäsenenä. Oppilas osallistuu perusopetukseen ja suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyy asiallisesti. Hän osallistuu säännöllisesti koulutyöhön. Oppilaan vastuu ilmenee reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihinsa ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena.

Huoltaja

ohjaa ja tukee lastaan/nuortaan onnistumaan koulutyössään. Huoltajan velvollisuus on huolehtia lapsen säännöllisestä koulunkäynnistä ja huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Hän osallistuu lastaan/nuortaan koskeviin yhteisiin tapaamisiin (vanhempainvartit, arviointikeskustelut, oppilashuollolliset palaverit) ja mahdollisuuksien mukaan lapsensa/nuorensa koulutyöhön liittyviin tilaisuuksiin (vanhempainillat, vanhempaintoimikunta).

Rehtori

vastaa koulun toiminnasta kokonaisuudessaan sekä luo opetukselle ja oppilaanohjaukselle toimintaedellytykset. Rehtorin vastuulla on taata ohjaukselle riittävät resurssit. Rehtori huolehtii, että oppilailla on mahdollisuus saada ohjausta opetussuunnitelman mukaisesti ja oppilaan oikeus henkilökohtaiseen ohjaukseen toteutuu sekä ohjaukseen osallistuvilla on siihen mahdollisuus. Rehtori osallistuu ohjauksen suunnitteluun ja huolehtii oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelman tiedottamisesta oman koulun välle yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa. Rehtori vahvistaa yhteistyössä oppilaanohjaajan ja erityisopettajan kanssa suunnittelemat luokkajaot ja päättää mahdollisista luokkasiirroista. Koulukohtaisessa ohjaussuunnitelmassa tarkennetaan rehtorin ja apulaisrehtorin työnjako ohjauksen suhteen.

Oppilaanohjauksen lehtori (opinto-ohjaaja)

on oppilaanohjauksen ja ohjauksen asiantuntija koulussa. Hänellä on päävastuussa oppilaanohjauksen suunnittelusta, toteuttamisesta ja kehittämisestä ja oppilaanohjauksen opetuksesta ja toteuttamisesta vuosiluokilla 7 - 9. Opinto-ohjaajan tehtäviin kuuluu oppilaan kasvun tukeminen, oppimisen ohjaaminen ja urasuunnittelu. Opinto-ohjaaja ohjaa ja tukee oppilaiden koulunkäyntiä yhteistyössä oppilaan, huoltajien, luokanvalvojien, aineenopettajien, oppilashuollon

henkilöstön ja koulun muiden toimijoiden kanssa. Itsetuntemus, ammattien ja työelämän tuntemus sekä ajankohtainen tieto perusopetuksen jälkeisistä vaihtoehtoista ja jatko- opinnoista ovat oppilaan tulevaisuuden ja urasuunnittelun perusta, joiden ohjaus on koulussa opinto-ohjaajan vastuualuetta. Opinto-ohjaaja vastaa päättöluokkalaisten henkilökohtaisista ohjauskeskusteluista jatko-opintoihin ja uravalintoihin liittyvissä asioissa.

Opinto-ohjaajan työtapoja ovat henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus, oppilaanohjauksen tunnit, **tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus** ja tiedottaminen muuttuvista koulutus- ja työelämän mahdollisuuksista sekä moniammatillinen yhteistyö koulun sisällä ja koulun ulkopuolella mm. eri koulujen, oppilaitosten ja työelämän edustajien kanssa.

Opinto-ohjaaja huolehtii valinnaisaineiden valintoihin liittyvistä asioista ja 7. luokkien valmistelusta yhdessä rehtorin kanssa. Opinto-ohjaaja huolehtii oppilaiden työelämään tutustumisen järjestelyn ja ohjauksen. Ohjausprosessin aikana, mahdollisesti jo vuosiluokalla 8, opinto- ohjaaja järjestää oppilaille mahdollisuuksia hankkia kokemuksellista tietoa työelämästä, eri koulutusvaihtoehtoista ja oppilaitoksista (vierailut, koulutuskokeilut). Opinto-ohjaaja ohjaa ja tukee oppilaita yhdessä muiden ohjaukseen osallistuvien kanssa siirtymävaiheissa ja koulutuksen nivelvaiheissa. Opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä huoltajien kanssa oppilaan opiskeluun, peruskoulun jälkeisiin opiskeluvaihtoehtoihin ja urasuunnitteluun liittyvissä asioissa. Hän tiedottaa valinnan mahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan tulevaisuudelle (vanhempainillat, Wilma-tiedotteet). Päättöluokalla olevien **tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen**, joustavan perusopetuksen, tehostetun tuen, erityisen tuen, valmistavan luokan ja erityistilanteissa olevien oppilaiden opinto-ohjaajan antamassa ohjauksessa korostuu oppilaan valmistautuminen jatko-opintoihin ja tarvittaessa tuettu siirtyminen peruskoulun jälkeisiin opintoihin. Opinto-ohjaaja tekee ennaltaehkäisevää yksilökohtaista ja yhteisöllistä oppilashuoltotyötä.

Opinto-ohjaaja on päävastuussa yhteishaun järjestelystä. **Opinto-ohjaaja ohjaa ja valvoo oppivelvollisuuslain hakeutumisvelvollisuuden toteutumista ja seuraa oppivelvollisten sijoittumista, opiskelupaikan vastaanottamista ja opiskelun aloittamista jatko-opinnoissa.** Opinto-ohjaaja huolehtii jälkiohjauksesta yhteishaun tulosten tultua yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa sekä on tarvittaessa yhteydessä kaupungin etsivään nuorisotyöhön. Oppilaanohjauksen lehtori ja erityisopettaja huolehtivat yhdessä niveltiedon välittämisestä siirryttäessä toiselle asteelle ja muihin perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Opinto-ohjaaja tekee aktiivisesti yhteistyötä kaupungin muiden opinto-ohjaajien, toisen asteen oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien sekä työelämän kanssa.

Oppivelvollisuuskoordinaattori

ottaa vastaan asiakkaakseen elokuussa ne perusopetuksen päättäneet nuoret, jotka eivät ole saaneet opiskelupaikkaa tai eivät ole aloittaneet opintojaan Opetus- ja kulttuuriministeriön päättämään ajankohtaan mennessä. Arvioi nuoren kokonaistilanteen ja tuen tarpeen oppivelvollisen ja huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa. Ohjaa oppivelvollista hakeutumaan koulutukseen ja tarvittaessa tarkoituksenmukaisiin muihin palveluihin tai hakemaan oppivelvollisuuden keskeyttämistä.

Opetuspäällikkö

osoittaa opiskelupaikan peruskoulun suorittamisen jälkeen sellaiselle nuorelle, joka ei ole aloittanut opiskelua kahden kuukauden kuluessa kunnan ohjaus- ja valvontavastuun alkamisesta.

Luokanopettaja

vastaa luokkansa oppilaanohjauksen suunnittelusta ja toteutuksesta. Hän seuraa, ohjaa ja tukee oppilaiden koulunkäyntiä oppilasta opettavien opettajien sekä muun henkilöstön kanssa. Luokanopettaja luo luokkaansa myönteistä yhteishenkeä ja tekee koulun toimintatapoja tutuksi oppilailleen. Vuosiluokkien 1-6 aikana luokanopettaja ohjaa oppilaita opiskelutaidoissa ja oppiainevalinnoissa sekä selvittää oppilaidensa tuen tarpeet. Luokanopettaja suunnittelee ja toteuttaa tukitoimet yhteistyössä oppilaan, opettajien ja tarvittaessa oppilashuollon kanssa. Luokanopettajan tekee yhteistyötä esi- ja perusopetuksen opettajien sekä oppilasta ohjaavien henkilöiden kanssa siirtymävaiheissa sekä tarvittaessa aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön kanssa. Luokanopettaja käy säännöllisesti arviointikeskusteluja ja vanhempainvartit oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Luokanopettajan antama ohjaus eri oppiaineissa on tarkennettu opetussuunnitelman vuosiluokkien osissa. Vuosiluokkien 1-2 ja 3-6 kaikkien oppiaineiden ohjaus löytyy kappaleista; Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppiaineessa vuosiluokilla 1-2 ja Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppiaineessa vuosiluokilla 3-6.

Luokanvalvoja

huolehtii luokkansa ryhmäytymisestä ja luo myönteistä yhteishenkeä luokkaan. Luokanvalvoja tehtäviin kuuluu yhteistyö oppilaiden, huoltajien, muiden opettajien ja tarvittaessa oppilashuollon henkilöstön kanssa luokkansa koulunkäyntiin liittyvissä asioissa.

Luokanvalvoja seuraa vuosiluokilla 7-9 luokkansa oppilaiden opiskelun etenemistä ja koulunkäynnin säännöllisyyttä sekä selvittää poissaolojen syyt yhteistyössä huoltajien kanssa. Hän ottaa tarvittaessa yhteyttä oppilaaseen, huoltajaan, aineenopettajaan ja/tai opinto- ohjaajaan. Luokanvalvoja käynnistää tarvittaessa pedagogisen arvion ja pedagogisen tuen selvityksen tekemisen yhteistyössä oppilaan ja huoltajan sekä aineenopettajanhenkilöstön kanssa. Luokanopettaja käy säännöllisesti arviointikeskusteluja ja vanhempainvartit oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Opettaja/Aineenopettaja

on oppiaineensa opetuksen ja pedagogisen ohjauksen asiantuntija. Hän luo myönteistä ja turvallista opiskeluilmapiiriä sekä huolehtii oppiaineensa opiskeluryhmän ryhmäytymisestä oppitunneilla. Opettaja vastaa oppiaineensa opettamisesta ja oppimisen sekä opiskelutekniikan ohjaamisesta. Lisäksi hän tiedottaa oppilaita oman oppiaineensa sisältöjen yhteyksistä työelämään. Opettaja seuraa ja arvioi oppilaan oppimista, opiskeluun ja oppitunneille osallistumista, jaksamista ja on yhteydessä tarvittaessa huoltajiin ja luokanvalvojaan. Opettaja kartoittaa opettamansa oppiaineen liittyvät tuen tarpeet oppilaalla. Hän osallistuu tukitoimien suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä erityisopettajan ja tarvittaessa muiden opettajien kanssa. Opettajan antama ohjaus eri oppiaineissa on tarkennettu opetussuunnitelman vuosiluokkien osissa. Vuosiluokilla 7-9 kaikkien eri oppiaineiden ohjaus löytyy kappaleista; Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9.

Erityisopettaja

on erityisopetuksen asiantuntija koulussa. Hän osallistuu oppimiseen liittyvien haasteiden ennaltaehkäisyyn, tunnistamiseen, tukitoimien suunnitteluun ja tuen toteutukseen yhteistyössä oppilaan, huoltajan, muiden oppilasta opettavien opettajien, koulun muun henkilökunnan ja oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Erityisopettaja osallistuu ryhmäjakojen valmisteluun yhdessä opinto-ohjaajan ja rehtorin kanssa. Erityisopettaja vastaa hänelle kuuluvien pedagogisten asiakirjojen laatimisesta yhdessä oppilasta opettavien opettajien kanssa tuen eri vaiheissa. Erityisopettaja vastaa omalta osaltaan pedagogisten asiakirjojen siirtämisestä oppilaan siirtyessä toiselle opettajalle koulun sisällä, oppilaan vaihtaessa koulua perusopetuksessa ja oppilaan siirtyessä perusopetuksesta perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Hän tekee yhteistyötä perusopetuksen päättövaiheessa tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden jatko-opintojen suunnittelussa huoltajien ja opinto-ohjaajan kanssa. Erityisopettaja osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön.

Koulunkäynninohjaaja

tukee oppilaiden työskentelyä yhteistyössä opettajien kanssa. Hänen tavoitteenaan on tukea ja ohjata oppilasta mahdollisimman itsenäiseen työhön oppilaan ikätason ja omien edellytysten mukaisesti.

Koulusihteeri

huolehtii ohjauksen tukena olevista oppilashallintojärjestelmistä, kuten oppilasrekisteri ja oppilastietojen siirrosta yhteishakurekisteriin. Koulusihteeri ohjaa esim. Wilman tunnuksiin liittyvissä asioissa, koulumatkaan liittyvissä asioissa ja koulun oppilasta koskeissa vakuutusasioissa.

Koulun muu henkilökunta, oppilashuollon henkilöstö ja koulupalvelukeskuksen henkilöstö tukee ja ohjaa oppilaan koulutyön sujumista ja koulun kasvatustavoitteita oman toimenkuvansa mukaisesti.

Tukioppilas

luo iloista ja kannustavaa ilmapiiriä oppilaiden kesellä. Hän tukee yhdessä tukioppilaanohjauksesta vastaavan opettajan kanssa etenkin 7. luokkalaisten sopeutumista uuteen luokkaan ja kouluyhteisöön.

7.5 Kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa

Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

Vuosiluokilla 1-2

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta.

Vuosiluokilla 3-6

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Perusopetuksen alussa oppilaanohjauksessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä huomioidaan perheiden moninaisuus ja tiedon ja tuen tarpeet. Huoltajalle annetaan tietoa oppilaanohjauksen työtavoista, oppilaan valinnan mahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan tulevaisuudelle. Yhteistyö huoltajien kanssa aloitetaan esiopetuksessa ja se jatkuu perusopetuksen loppuun asti. Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun siirtymä- ja nivelvaiheissa. Yhteistyö turvataan järjestämällä yleistä tiedotusta ja henkilökohtaisia tapaamisia huoltajien kanssa (esim. vanhempainillat). Henkilökohtaisten ja ryhmätapaamisten lisäksi yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia keskustella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä yhteisissä tapaamisissa oppilaan ja koulun väen kanssa esim. luokanopettajan, luokanvalvojan, aineenopettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan kanssa. Koulun Wilma-järjestelmää käytetään monipuolisesti sekä seurantaan (esim. opintomenestys, poissaolot) että yhteydenpitoon.

Säännölliset ohjaus- ja arviointikeskustelut sekä vanhempainvartit oppilaan, huoltajan ja opettajan kesken ovat keskeinen ohjauksen yhteistyömuoto. Yhteistyön tavoitteena on myös vahvistaa oppilaan omaa vastuullisuutta ja itsenäisyyttä edettäessä kohti päättöluokkaa. Huoltajille taataan mahdollisuus tavata opinto-ohjaaja erityisesti jatkokoulutukseen liittyvissä asioissa. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ja järjestäviin oppilaitoksiin.

Tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Jatko-opintoja suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajansa, sekä tarvittaessa vastaanottavan oppilaitoksen ja peruskoulun edustajien kesken. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä muista tukimuodoista. Koko koulun ohjaustyön tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

Ohjaustyön tukena kouluissa toimi koulun johtokunta. Oppilaan ohjaukseen liittyvää kodin ja koulun yhteistyötä käsitellään luvussa 16.2.

7.6 Työelämäyhteistyö ohjauksessa ja työelämään tutustumisen järjestelyt

Ohjaussuunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

Vuosiluokilla 1-2

Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.

Vuosiluokilla 3-6

Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot. Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista.

Työ- ja elinkeinoelämän sekä koulun välisen yhteistyön tavoitteena on, että oppilas hankkii tietoa eri koulutusvaihtoehdoista, ammattialoista, ammateista ja työelämästä sekä yrittäjyydestä. Oppilaille järjestetään työelämään tutustumisjaksoja koulutus- ja ammattivalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilas saa omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammateista aidoissa työympäristöissä. Eri oppiaineiden opetukseen sisällytetään laaja-alaisia kokonaisuuksia, jotka liittävät opiskeltavan aineen antamat tiedot ja taidot työelämän vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin.

Työelämäyhteistyön keskeisen osan koulussa muodostavat työelämän edustajien vierailut luokkatunneilla, työpaikkakäynnit, projektityöt, eri oppimisympäristöjen käyttö ja työelämään tutustumien (TET). Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle järjestetään perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi.

Työelämäyhteistyö aloitetaan jo alakoulussa tutustumalla oppilaan lähipiiriin ja koulun sisäisiin ammatteihin ja tehtäviin. Oppimisympäristöinä voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Vuosiluokalla seitsemän työelämään tutustuminen toteutetaan koulun sisäisenä TET -jaksona. Painotus 7. luokalla on vielä koulun sisäisiin työtehtäviin ja oman lähipiiriin henkilöiden työhön tutustumisessa. Vuosiluokkien 8. ja 9. aikana työelämäjakso on pitempi ja keskeistä on oppilaan oma aktiivisuus paikan hankkimisessa, jolloin samalla harjoitellaan työnhakua. Koulujen TET - viikkojen ajankohdat sovitaan Rovaseudun opinto-ohjaajien kesken, jotta paikkojen saatavuus toteutuu parhaalla mahdollisella tavalla. TET - jaksot toteutetaan siten, että oppilaat ovat työelämään tutustumassa yhden viikon vuosiluokalla kahdeksan ja yhden viikon vuosiluokalla yhdeksän. TET -jaksojen aikana oppilas hankkii omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammateista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalla on mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja. Yhteistyötä työelämään vahvistetaan myös opinto-ohjaajien vierailulla TET-paikoilla. Yhteiset vierailut työpaikolla ja eri alojen edustajien vierailut koululla vahvistavat työelämäyhteyksiä.

Muuttuva tieto koulutuksesta, työelämästä ja yhteiskunnasta edellyttää, että opinto-ohjaajille varataan perjantapäivät, jolloin ei ole lukujärjestykseen merkittyjä luokkaohjaustunteja. Tällöin opinto-ohjaajilla on mahdollisuus tarvittaessa kokoontua Rovaseudun opinto-ohjaajien yhteisiin informaatiotilaisuuksiin sekä toisen ja korkea-asteen koulutuksen järjestäjien ja muiden yhteistyötahojen järjestämiin koulutus- ja neuvottelutilaisuuksiin. Kaikki edellä mainitut tilaisuudet sisältyvät opinto-ohjaajien sidottuun työaikaan.

Joustavassa perusopetuksen opetuksen toteuttamisen mukaan ohjausta annetaan joustavasti erilaisissa oppimisympäristöissä kuten yrityksissä, toisen asteen oppilaitoksissa tai leirikouluissa. Koulun ulkopuolisten oppimisympäristöjen käytön tavoitteena on tukea oppilaan opiskelumotivaatiota ja yksilöllisiä oppimistapoja. Työpainotteinen oppiminen antaa valmiuksia jatko-opiskelupaikan ja ammatin valintaan sekä elämänhallintaan ja se toteutetaan koulun, kodin ja työopiskelupaikkojen yhteistyönä. Oppilaalle nimetään työpaikalla ohjaaja, joka perehdytetään JOPE -toimintaan. Työpaikkaopiskelua seurataan ja arvioidaan opiskelujakson aikana JOPE- ohjaajan ja JOPE-opettajan toimesta. JOPE -ryhmän opettaja tekee yhteistyötä oman koulun opinto-ohjaajan ja toisen asteen opinto-ohjaajien kanssa erityisesti perusopetuksen viimeisellä luokalla.

7.7 Ohjauksen tavoitteiden toteutumisen arviointi

Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti.

Oppilaanohjauksen tavoitteiden toteutumista arvioidaan ennen kaikkea oppilaan näkökulmasta. Tällä tarkoitetaan oppilaan siirtymistä vuosiluokilta toiselle ja päättöluokalla peruskoulun jälkeisiin opintoihin tai muihin vaihtoehtoihin. Oppilaat oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, ohjaus- ja tuen tarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Alakoulu ohjauksen tavoitteilla pyritään siihen, että oppilas on motivoitunut siirtymään yläkoulun oppilaaksi ja opiskelemaan yläkoulussa. Yläkoulun ohjauksen tavoitteena on, että oppilas on motivoitunut hakemaan jatko-opintoihin sekä sitoutunut aloittamaan ja jatkamaan opintojaan valitsemassaan koulutuksessa. Ohjauksella pyritään siihen, että jokainen oppilas hakeutuu perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Peruskoulunsa päättävällä oppilaalla on urasuunnitelma sekä mahdollinen varasuunnitelma. Peruskoulunsa päättävän oppilaan jatko-opiskelupaikan saaminen varmistetaan ensin kesällä koulutusvalintojen valmistuttua ja uudelleen vielä seuraavan lukukauden alettua.

Oppilaanohjauksen arviointia kehitetään yhteistyössä kaikkien kaupungin opinto-ohjaajien kanssa. Koulukohtaisessa oppilaanohjauksen suunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain.

~~Oppilaanohjauksen arviointia kehitetään yhteistyössä kaikkien kaupungin opinto-ohjaajien kanssa. Koulukohtaisessa oppilaanohjauksen suunnitelman tarkennusten toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain koulun itsearvioinnin yhteydessä.~~

27.3.19 OPPILAANOHAUS

.....

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. **Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain.** Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään erityisesti **myös tehostettua henkilökohtaista ohjausta ja** tukea tarvitsevien oppilaiden **sekä erityisestä syystä** koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9. Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa painopisteenä on oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka, jossa oppilas jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen.

Oppilas jatkaa perusopetuksen jälkeen toisen asteen tutkinnon suorittamiseen, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa (Oppivelvollisuuslaki 1214/2020 4 § ja 5 §) määriteltyyn koulutukseen. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Henkilökohtaiseen jatko opintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Näitä vahvistetaan suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioiden.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa **oppimisen ja opiskelun** tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista.